

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 350

**Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya
Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında
Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının
Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair
Kanun Teklifi (2/4293) ve Dışişleri Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/4293 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

- **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi**5

- **Dışişleri Komisyonu Raporu**6

- **Muhalefet Şerhi**10

- **Teklif Metni**11

- **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin**11

- **Anlaşma Metni**12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 979475 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4293)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması” 20 Ekim 2021 tarihinde Abuja’da imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasında savunma sanayi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi, savunma sanayi ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi, ihtiyaç duyulan savunma sanayi ürünlerinin karşılıklı tedariki, müşterek üretilecek savunma sanayi ürünlerinin üçüncü ülkelere satışı ile Türk savunma sanayi tarafından üretilen ürünlere pazar imkânı sağlanması amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-71085

8 Mart 2022

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 Ekim 2021 tarihinde Abuja’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No: 2/4293

Karar No: 208

26/7/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4293 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 1/7/2022 tarihinde yaptığı 36’ncı birleşiminde görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 8/3/2022 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması, 16/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 16/3/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilen 2/4293 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 1/7/2022 tarihli 36’ncı toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Savunma Sanayii Başkanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye ile Nijerya arasında savunma sanayii alanında ihtiyaç duyulan ürünlerin ortak üretimi, savunma sanayii ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi, bu ürünlerin karşılıklı tedariki ve müşterek üretilecek savunma sanayii ürünlerinin üçüncü ülkelere satış imkânının sağlanmasını amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran tarafından;

Afrika’daki en eski diplomatik mevcudiyetlerimizden birinin Nijerya’da yer aldığı ve bu yıl, Nijerya ile ülkemiz arasındaki diplomatik ilişkilerin 60’ıncı yılının idrak edildiği,

Nijerya’nın petrol ve doğal gaz kaynaklarıyla kıtanın önemli bir ülkesi olduğu, bu bağlamda dünyanın en büyük 12’nci petrol üreticisi, 8’inci büyük ihracatçısı, aynı zamanda 200 milyonu aşan nüfusuyla Afrika’nın en kalabalık ülkesi konumunda olup bu özellikleriyle Afrika ile derinleşen ortaklık ilişkilerinde öne çıkan bir ülke olarak değerlendirildiği,

Karşılıklı ziyaretler sayesinde ikili ilişkilerin her geçen gün daha ileri taşındığı ve dostluğun pekiştirildiği,

Sayın Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz yıl ekim ayında Nijerya’yı ziyaret ettiği ve Nijerya Cumhurbaşkanı Muhammed Buhari’nin de 16-18 Aralık 2021 tarihleri arasında İstanbul’da ev sahipliği yapılan Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi’ne katıldığı,

Salgın döneminde Ağustos 2020’de imzalanan hibe anlaşması uyarınca Nijerya’ya sağlık malzemelerinin ulaştırıldığı,

Sahra Altı Afrika’da 2’nci, Afrika genelinde 6’ncı büyük ticaret ortağı olan Nijerya ile ekonomik ilişkileri daha ileriye taşımak için çalışmaların birlikte sürdürüldüğü,

Nijerya ile ticaret hacminin geçtiğimiz yıl 2 milyar dolar seviyesine çıktığı ve ülkede Türk sermayeli 50’nin üzerinde firmanın bulunduğu, toplam yatırımların yaklaşık 170 milyon dolar olduğu,

Gelişmeye müsait ikili iş birliği alanlarından birinin de savunma sanayiinin olduğu,

5’inci Savunma Sanayii İş Birliği Toplantısının bu yılın ilk ayında Abuja’da gerçekleştirildiği,

Savunma sanayii alanında 2021’de yıllık 10 milyar dolarlık ciroya ulaşıldığı ve Afrika’nın savunma sanayii ihracatının en hızlı arttığı kıtaların başında yer aldığı,

Afrika ülkelerine savunma sanayii ihracatının 2021 yılında bir önceki yıla göre 8 kat artmış durumda olduğu, Nijerya’nın savunma sanayii ürünlerine ilgisinin arttığı,

Bu ülkeye yakın zamanda 2 adet karakol botu satışı gerçekleştirildiği,

Savunma sanayii firmalarının pek çok projeyi yakından takip etmeyi sürdürdüğü, Nijerya ile savunma sanayii iş birliğine hukuki temel oluşturacak gündemdeki Anlaşma'nın 20 Ekim 2021 tarihinde imzalandığı,

Anlaşma'yla savunma ürün ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki, idamesi, teknik ve lojistik destek alanlarında etkili bir iş birliği için gerekli çerçevenin çizildiği,

Teknoloji transferi, her türlü eğitim, iş birliği ve belge alışverişi konularının düzenlendiği,

Savunma sanayii kapasitelerinin artırılmasına imkân sağlandığı ve Nijerya ile bu alanda diyalogun artırılmasıyla savunma sanayii alanındaki ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasının amaçlandığı,

Türk-Nijerya ortak komisyon toplantılarının hukuki bir zemine kavuşturulmasının yine bu Anlaşma'nın hedefleri arasında yer aldığı ve Anlaşma'nın sunduğu yasal zeminde savunma sanayii ürün ve hizmetlerine pazar imkânının oluşturulacağı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	İstanbul	Antalya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Tulay Hatunoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İzmir	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ahmet Kamil Erozan</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Derya Bakbak</i>
Bursa	Eskişehir	Gaziantep
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Güzelmansur</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul

Üye
Yunus Emre
İstanbul

Üye
Hasan Turan
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye
Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Muş
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
İsmail Özdemir
Kayseri

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/4293 Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’ne Şerhimiz:

AKP-MHP ittifakının sermaye birikim rejiminde silah sanayisine verdiği önem her geçen yıl daha fazla artmakta; sadece Türkiye içerisinde değil, şiddetin olduğu her yerde barışçıl politikalarından uzak durduğu aşikardır. Azerbaycan-Ermenistan savaşı, Libya, Suriye, Doğu Akdeniz, Irak hemen hemen neredeyse tüm ihtilaflı coğrafyalarda AKP-MHP ittifakının barışçıl ve diplomatik arayışlardan uzak durduğu dünya kamuoyunca bilinmektedir.

Küçülen, yoksullaşan Türkiye ekonomisi, yayılmacı siyaset, savaş ve kâr yöntemiyle kurtarılmaya çalışılmaktadır. 2000’li yılların şartlarına göre güncellenen bir tür “fetih ve ganimet ekonomisi” devreye konmakta, toplumlar arası düşmanlıklar körüklenmektedir. Ekonomik krizi yayılmacı siyaset ve savaş ile aşmak isteyen iktidar aslında kendi çevresinde kümelenmiş yandaş sermayedarları kurtarıırken Türkiye halklarının sırtına ağır bir ekonomik maliyet yüklemektedir.

Tüm bu nedenlerle; Türkiye’deki rejimin savunma sanayisini damat, eş ve dost üzerinden geliştirme, üretme ve pazarlama çabasının bilincinde olarak bu anlaşmaya **şerhimizi düşüyoruz.**

04.07.2022

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş

Tulay Hatımoğulları Oruç

Adana

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP'UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA
SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 20 Ekim 2021 tarihinde Abuja'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

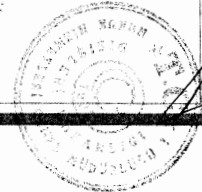
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA
SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 20 Ekim 2021 tarihinde Abuja'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
NİJERYA FEDERAL HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
NİJERYA FEDERAL HÜKÜMETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Hükümeti (bundan böyle her biri "Taraft" ve müştereken "Taraflar" olarak adlandırılacaktır);

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkeleri temelinde, geliştirilecek ve güçlendirilecek olan dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, dünya barışı ve güvenliğine olduğu kadar iki ülkenin ortak çıkarlarına da katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Modern savunma ve güvenlik sistemlerine ilişkin bilimsel ve teknik kabiliyetlerini kullanarak savunma sanayi işbirliğini geliştirme isteklerini belirterek,

Karşılıklı saygı ile mütakabiliyet esaslarına bağlı kalarak, aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

İşbu Anlaşmanın amacı; Taraflar arasında, savunma ürün ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki, idamesi ve ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında, etkili bir işbirliği ile Tarafların savunma sanayi kabiliyetlerini geliştirerek, savunma sanayi alanında işbirliği sağlamaktır.

**MADDE II
KAPSAM**

İşbu Anlaşma; taraflar arasında ya da tarafların uygun görecekleleri resmi ya da özel kuruluşlar arasında, savunma sanayi alanında karşılıklı işbirliği faaliyetlerinin esaslarını kapsamaktadır.

**MADDE III
TANIMLAR**

1. "Anlaşma"; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Hükümeti arasındaki Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasını ifade eder.
2. "Savunma Sanayi Ürün ve Hizmetleri"; savunma ve güvenlik için kullanılan her türlü silah, araç, gereç, sistem ve platformları, bunların yedek parçaları, alt sistemleri ve bunlara ilişkin her türlü eğitim ve danışmanlık hizmetlerini ifade eder.
3. "İşbirliği"; Tarafların kendi ilgili yasalarına ve düzenlemelerine uygun olacak şekilde mütakabiliyet esasına dayalı olarak bu Anlaşmanın amaçları için üstlendikleri faaliyetleri ifade eder.

4. "Gönderen Taraf"; Ev Sahipliği Eden Tarafın ülkesine bu anlaşmanın amaçları doğrultusunda personel, malzeme ve teçhizat yollayan Tarafı ifade eder.
5. "Ev Sahibi Taraf"; bu Anlaşmanın uygulanması için Gönderen Tarafın personel, malzeme ve teçhizatını ülkesine kabul eden Tarafı ifade eder.
6. "Misafir Heyet"; bir Tarafın, bu Anlaşmanın uygulanması için karşı Taraf ülkesine gönderdiği sivil ve/veya asker personeli ifade eder.
7. "Üçüncü Taraf"; Tarafların dışındaki herhangi bir kişi, varlık, kuruluş veya herhangi bir ülkenin hükümeti veya herhangi bir devlet veya uluslararası kuruluş veya bunların yasal temsilcilerini ifade eder.
8. "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları"; Güncel evrensel anlaşma ve normlardan doğan fikri ve sınai mülkiyet haklarını ifade eder.
9. "Komisyon"; Taraflarca bu Anlaşma icrasını yerine getirmek için oluşturulan grubu ifade eder.
10. "Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler"; Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu ve kendisine bağımlı olan kişileri ifade eder.

MADDE IV İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar savunma sanayi ile ilgili olarak aşağıdaki alanlarda işbirliği yapacaklardır:

1. Tarafların; güvenlik kuruluşlarının ihtiyacı olan her tür savunma sanayii ürün ve hizmetinin doğrudan tedariki, geliştirilmesi, üretilmesi, üçüncü taraflara satılması,
2. Envanterde bulunan sistem ve platformların bakımı/idamesi/modernizasyonu,
3. Taraflar arasında teknoloji transferi ile her tür eğitim işbirliği ve belge alışverişi,

MADDE V UYGULAMA ESASLARI

1. İşbu Anlaşmanın yürütülmesine ve uygulanmasına ilişkin detaylar, Tarafların iç hukuklarında öngörülen onay süreçlerine tabi olacak ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve sözleşmeler ile tanımlanacaktır.
2. Esas olarak, Taraflar sadece kendi savunma sanayileri ile ilgili konularda işbirliği yapacaklardır. Üçüncü Tarafların ilgi sahasına giren konuların işbirliğine dâhil edilmesi Taraflar arasında karşılıklı mutabakat ile mümkün olacaktır.

MADDE VI YETKİLİ MAKAMLAR

Bu Anlaşmanın uygulanması için yetkili makamlar;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti için: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı

Nijerya Federal Hükümeti için: Nijerya Savunma Bakanlığı'dır.

MADDE VII YETKİLİ BİRİMLER

1. Türkiye tarafında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı heyetine, Başkan Yardımcısı veya Başkan'ın yetkilendireceği bir temsilci; Nijerya Savunma Bakanlığı heyetine ise Savunma Bakanlığı Müsteşarı veya Nijerya Savunma Sanayii Şirketi Genel Direktörü başkanlık edecektir.
2. SSI Toplantılarını ve bu kapsamdaki diğer çalışma ziyaretleri ve etkinlikleri düzenlemek ve koordine etmekle görevli temas noktaları, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı ve Nijerya Federal Hükümeti Savunma Bakanlığı'nca yetkilendirilecektir.
3. Gerekğinde Komisyona, her bir Tarafın Silahlı Kuvvetleri, kurumları ve savunma sanayi firmalarından uzman personel dâhil edilebilecektir.
4. Yetkili birimler: Madde 4'te tanımlanmış işbirliğinin tespit edilmesinden, gerçekleştirilmesine kadar olan tüm süreçleri karşılıklı mutabakat ile icra ederler. Bunun için gerekirse kendi ülkelerindeki kamu görevlisi, akademik personel, askeri personel ve yerli şirket yetkilileri ile koordinasyonu yürütürler.
5. Komisyon müşterek olarak mutabık kalınan tarihlerde dönüşümlü olarak toplanacaktır.
6. Komisyon, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulanmasından doğacak uyumsuzlukları, görüşmeler suretiyle XVII'inci Madde uyarınca çözüme kavuşturacaktır.

MADDE VIII FİKRİ VE SİNAİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI

1. Tarafların Fikri ve Sinaî Mülkiyet Hakları, kendi sınırları içinde üretim hakları, üretim lisansının verilmesi, Üçüncü Taraflara satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve yeni ürünlere ait patentlerin korunması ve teknoloji transferiyle ilgili hak ve yükümlülükleri; her bir proje için ayrı ayrı belirlenecektir. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma dâhilinde oluşturulacak ve devredilecek fikri sinai mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlayacaklardır. İşbu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967'de Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşma'nın 2 inci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılacaktır.
2. Bu Anlaşmadaki hiçbir hüküm, Taraflardan birine ya da bir Üçüncü Tarafa ait olan mevcut ya da Gizlilik Dereceli Bilgi ile bağlantılı olarak edinilmiş Fikri veya Sinaî Mülkiyet Haklarına konu bilginin, sahibinin özel yazılı izni alınmaksızın, kullanılması, mübadelesi ya da açıklanması için bir yetki ya da izin olarak kabul edilmeyecektir.
3. Taraflar bu Anlaşma çerçevesinde diğer bir Tarafça verilen bütün malzeme, ürün ve bilginin yeniden üretimi, kopya edilmesi, kullanılması veya dağıtılması ile ilgili fikri ve sinai mülkiyet haklarına ve diğer sınırlamalara riayet edeceklerdir.
4. Fikri ve Sinaî Mülkiyet Haklarının korunmasına ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler İşbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

MADDE IX
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ, BELGE VE MALZEMENİN KORUNMASI

1. Taraflar, aşağıdaki tabloda gösterilen gizlilik derecesi seviyelerinin eş değerliğini ve gizlilik derecesi seviyelerine uygunluğunu kabul ederler:

TÜRKÇE:

ÇOK GİZLİ

GİZLİ

ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

TASNİF DIŞI

İNGİLİZCE:

TOP SECRET

SECRET

CONFIDENTIAL

RESTRICTED

UNCLASSIFIED

2. Taraflar; karşılıklı işbirliğinin bir sonucu olarak üretilen ya da transfer edilen Gizlilik Dereceli Bilginin korunması için kendi ulusal kanunları ve bu Anlaşma uyarınca gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu tür bilgiyi de en azından kendi Gizlilik Dereceli Bilgisini korudukları eş değer güvenlik seviyesinde korumayı sağlayacaklardır.

3. Alan Taraf, Gizlilik Dereceli Bilgiyi veren Taraftan yazılı ön izin almaksızın bir Üçüncü Tarafa ya da kendi sitesindeki diğer kurum/kuruluşa transfer etmeyecektir.

4. Gizlilik dereceli bilgilerin korunması ve bunların ifşasının önlenmesine ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

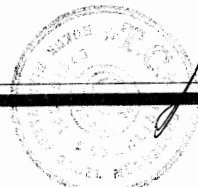
5. Tarafların karşılıklı işbirliği sürecinde üretilen bilgiye verilecek gizlilik derecesi, sadece karşılıklı onay ile belirlenecek, değiştirilecek veya iptal edilecektir. Bu tür bilgiye verilecek gizlilik derecesi konusunda anlaşmaya varılamazsa, Taraflar, herhangi biri tarafından önerilen daha yüksek seviyeyi kabul edeceklerdir.

6. Gizlilik Dereceli Bilginin ihlal edilmesi veya ihlal şüphesinin bulunması veya bu tür bilginin yetkisiz bir kişiye açıklanması hâlinde, ihlal veya açıklanmanın olduğu veya olmuş olabileceği yerdeki Taraf, kendi ulusal yasalarına ve düzenlemelerine uygun olarak gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu durum ile alınan tedbir ve sonuçları hakkında diğer Tarafı derhal bilgilendirecektir.

7. Özel, Gizli ve Çok Gizli bilgi ve belgelerin ne şekilde transfer edileceği her bir durum için ayrı ayrı, karşılıklı mutabakatla belirlenecektir.

MADDE X
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN
DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşmanın hükümleri, her bir ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin meşruiyetlerine, çıkarlarına, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

**MADDE XI
HUKUKİ HUSUSLAR**

1. Misafir Heyet ile Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişiler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Ev Sahibi Taraf topraklarında bulundukları sürece Ev Sahibi Tarafın yürürlükteki yasalarına, düzenlemelerine ve cezai yargısına tabi olacaklardır. Ev Sahibi Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanacaktır.
2. Ev Sahibi Taraf, Misafir Heyet veya Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişilerden herhangi birinin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar edecektir.
3. Misafir Heyet veya Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişilerden herhangi birinin Ev Sahibi Tarafıta yasal bir soruşturmaya veya yargılamaya muhatap olması durumunda, bu kişi Ev Sahibi Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.
4. Ev Sahibi Tarafın kanunlarını ihlal etmeleri durumunda, Misafir Heyet faaliyetlerine Madde VI'da belirtilen Yetkili Makamlarca son verilebilecektir.
5. Gönderen Taraf, Misafir Heyet üzerindeki münhasır disiplin yargı yetkisini, Ev Sahibi Tarafın ülkesinde muhafaza eder.

**MADDE XII
İDARİ KONULAR**

1. Misafir Heyete, bu Anlaşmada belirlenmiş olanlar veya bu Anlaşma uyarınca imzalanacak tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler ile belirlenecekler dışında görevler verilmeyecektir.
2. Ev Sahibi Taraf, lüzumlu hallerde, bu Anlaşmada belirtilen faaliyetlerin icrası için gerekli teçhizatı sağlamaya çaba gösterecektir.

**MADDE XIII
MALİ KONULAR**

1. Anlaşma kapsamında yapılacak ziyaretlerde, ev sahibi ülkenin ülke içi ulaşım ile imkân olması durumunda konaklama hizmeti sağlaması genel ilke olacaktır.
2. Faaliyetlerin ücretsiz olarak veya cari veya indirilmiş fiyatlar karşılığında düzenlenmesine mevzuatı çerçevesinde Ev Sahibi Taraf karar verecektir.
3. Misafir Heyet, Ev Sahibi Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişilerin borçlarını tamamen ödemekle mükelleftir.
4. Misafir Heyet ve Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişiler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Ev Sahibi Tarafın yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.

**MADDE XIV
DİĞER HUSUSLAR**

1. Gönderen Taraf, gerekli gördüğü zaman, personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar. Ev Sahibi Taraf, böyle bir talep alır almaz, personelin dönüşü için bütün tedbirleri alacaktır.

2. Misafir Heyet veya Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişilerden birinin ölümü halinde, Ev Sahibi Taraf, Gönderen Tarafı bilgilendirecek, cenazeyi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve sevk edilene kadar uygun sıhhi koruma tedbirlerini alacaktır.

MADDE XV ZARAR / ZİYAN VE TAZMİNATLAR

1. Misafir Personel ve Bakmakla yükümlü olunan kişilerin sebep olduğu her türlü zarardan gönderen taraf sorumlu olacaktır.

2. İşbu Anlaşmanı uygulanması esnasında kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar ve ziyanlarda üçüncü şahıs talepleri de dâhil, Ev Sahibi ülke kanunları uygulanacaktır.

3. Kasıt veya ağır ihmal bulunmadıkça Taraflardan her biri, resmi görevin icrası esnasında; mallara ve çevreye verilen zarar veya ziyan ile personelin yaralanması veya ölümü hallerinde birbirinden tazminat talep etmeyecektir.

MADDE XVI GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Heyet ile Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişiler, Ev Sahibi Tarafın ülkesinde, yabancılara ilişkin kurallara tabi olacaktır.

2. Misafir Personel ile Bakmakla Yüklümlü Olunan Kişiler, Ev Sahibi Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarında Ev Sahibi Tarafın mevzuatında öngörülen pasaport ve gümrük prosedürlerine tabi olacaktır. Bununla birlikte, Ev Sahibi Taraf, mevzuatı çerçevesinde gerekli idari kolaylıkları sağlayacaktır.

MADDE XVII UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

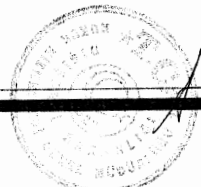
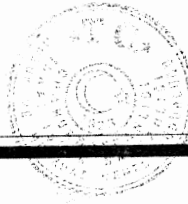
1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulamasından doğacak uyuşmazlıkları, görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır. Uyuşmazlıkların çözümü sürecinde Taraflar yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edecektir.

2. Şayet uyuşmazlık Komisyonda ele alınışını izleyen 90 gün içinde çözülemezse, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı ve Nijerya Federal Savunma Bakanı seviyesinde ele alınacaktır. Bu seviyede de çözüm sağlanamazsa, Anlaşma öngörülen fesih usulüne uygun olarak feshedilebilecektir.

MADDE XIII DEĞİŞİKLİK

1. Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir.

2. Üzerinde mutabık kalınan değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen XIX'inci Maddedeki usul uyarınca yürürlüğe girecektir. Bütün değişiklik ve gözden geçirmeler yazılı olarak yapılacaktır.

**MADDE XIX
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ**

İşbu Anlaşma, Tarafların, onay ve yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

**MADDE XX
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME**

1. Bu Anlaşma herhangi bir tarafça sonlandırılmadıkça geçerliliğini koruyacaktır.
2. Bu Anlaşmanın gözden geçirilmesinde veya değişiklik yapılmasında veya bir uyuşmazlığın çözümünde Taraflar arasında mutabakat sağlanamazsa Taraflardan her biri bu Anlaşmayı diplomatik yollardan iletilen yazılı bir bildirim ile sona erdirebilecektir. İşbu Anlaşmanın feshi, bildirimin alınmasından 90 gün sonra hüküm doğuracaktır.
3. Fesih hükümleri bu Anlaşmanın feshinden önce kararlaştırılmış ve başlatılmış olan proje, program ve sözleşmenin uygulanmasını etkilemeyecektir.

**MADDE XXI
METİN VE İMZA**

1. Bu Anlaşma Türkçe ve İngilizce dillerinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere iki asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.
2. Bu Anlaşma, kendi Hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendiren ve altında imzaları bulunan kişiler tarafından 20 Ekim 2021 tarihinde Abuja'da imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

**NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

İMZA:

İMZA:

İSİM: PROF.DR. İSMAİL DEMİR

İSİM: TÜM.GEN.(E) BASHIR SALİHİ
MAGASHI

UNVAN: SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANI

UNVAN: SAVUNMA BAKANI

TBMM Basımevi - 2022